

การเร่งรัดการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร

นายอร่าม โกฏิกุล*

1. บทนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่ผลิตพืชผักผลไม้ได้มาก เป็นอันดับนำของประเทศแถบเอเชีย แต่เทคโนโลยีในการผลิต การเก็บรักษา การบรรจุหีบห่อ และการส่งออกยังด้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพและราคาของสินค้าด้วย ถ้ามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าไปในระดับไร่นา เพื่อทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ในสินค้าเกษตร ซึ่งอาจเป็นเทคโนโลยีในการแปรรูปการเก็บรักษา หรือการบรรจุหีบห่อก็ตาม ก็จะเป็นผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. ปัญหาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร

(1) มาตรฐานการผลิตของผู้ประกอบการแต่ละรายไม่เท่ากัน ทำให้คุณภาพสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศแตกต่างกัน

(2) วัตถุดิบทางการเกษตรของไทยมีราคาสูงกว่าของต่างประเทศ เนื่องจากความล่าช้าทางเทคโนโลยีการเกษตร เป็นต้นว่า ถั่วเหลืองที่นำเข้ามักมีราคาต่ำกว่าราคาถั่วเหลืองในประเทศ

(3) วัตถุดิบที่สำคัญประเภท high technology product มีราคาแพง และจำเป็นต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ อาจเป็นการนำเข้าทั้งหมด หรือนำเข้าเฉพาะชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่สำคัญ เพราะอุตสาหกรรมประเภทเครื่องมือเครื่องจักร (Machine Tool Industry) ยังไม่เกิดขึ้น

3. ปัญหาการตลาดของสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร

(1) ปัญหาทางด้านขนส่ง ขนย้าย วัสดุและผลิตภัณฑ์ยังไม่รัดกุมและต่อเนื่อง เป็นต้นว่า conveyor สำหรับยก container มีจำกัด ต้องเข้าคิวรอ ทำให้เสียเวลา

* ผู้จัดการสมาคมอุตสาหกรรมไทย

(2) นักอุตสาหกรรมไทยยังมองการลงทุนด้านการบรรจุหีบห่อ เป็นค่าใช้จ่าย จึงยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เท่าที่ควร ซึ่งที่จริงแล้วการบรรจุหีบห่อถือเป็นหัวใจของการโฆษณาสินค้า

4. ปัญหาอื่น ๆ

(1) ปัญหาบุคลากร สถาบันมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการสร้างบุคลากรด้านการค้าขายอย่างจริงจัง

(2) ปัญหาเครื่องจักรสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ยังไม่มีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รวบรวมว่า เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทนี้มีอะไรบ้าง โรงงานที่ผลิต เครื่องจักรประเภทนี้อยู่ที่ไหน ราคาเป็นอย่างไร เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ มีอะไรบ้าง เพื่อให้นักลงทุนสามารถจัดทำ cost comparison ได้ก่อนตัดสินใจดำเนินการ

(3) ปัญหาสะสมทุน ยังไม่มีการประสานงานกันระหว่างสถาบันของรัฐ-เอกชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เทคโนโลยีในอุตสาหกรรม ว่าใครทำอะไรกันบ้าง

(4) ปัญหาที่เกิดจากการกีดกันการส่งออก (Protectionism) ของประเทศพัฒนาแล้ว

5. แนวทางแก้ไข

(1) ควรเริ่มพัฒนาจากระดับไร่นาก่อน เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นจากการจำหน่ายสินค้า เกษตรที่ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และขอเสนอว่าควรมีการพัฒนาอุตสาหกรรมผลไม้แห้ง (dehydrate fruit) ให้มีคุณภาพดีขึ้น และสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะตลาดสินค้าประเภทนี้ยังมีหนทางขยายไปได้อีกมาก โดยพิจารณาจากพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดตะวันตกและตะวันออก และผู้บริโภคที่เป็นคนไทย คนเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ที่อาศัยในต่างประเทศ

(2) เพื่อจูงใจให้มีการปรับปรุงขบวนการผลิตให้ทันสมัยและปรับปรุง เครื่องมือ เครื่องจักรให้อยู่ในสภาพดี รัฐควรให้ความช่วยเหลือในการนำ เข้า เครื่องจักรโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาให้สิทธิพิเศษในการนำ เข้า เครื่องจักร จัดหาแหล่ง เทคโนโลยีที่เหมาะสม พร้อมด้วยราคาและการเปรียบเทียบและช่วยเหลือในการเจรจาต่อรองการซื้อขาย เทคโนโลยีระหว่างประเทศ เป็นต้น

(3) ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ควรรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ การเคลื่อน ย้าย เทคโนโลยีและการวิจัยและพัฒนาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

(4) รัฐบาลควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาที่มีประสบการณ์ในการผลิตมา ช่วยชี้แนะส่วนที่ควรมีการแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งถ่ายทอด เทคโนโลยีที่ทันสมัยแก่โรงงาน อุตสาหกรรมอย่างคอบ เนืองและจริงจัง ซึ่งจะ เป็นการช่วยให้ต้นทุนการผลิตของโรงงาน ลดลงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น

(5) ควรจัดให้มีการสัมมนา เกี่ยวกับ เทคโนโลยีทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น เพื่อให้ภาคการผลิตได้รับรู้แนวทางที่สามารถพัฒนาได้ เพื่อให้สามารถเลือกใช้เทคโนโลยี ที่เกิดขึ้นใหม่อย่าง เหมาะสมกับชนิดของสินค้า

(6) ควรจัดให้มีการแสดงสินค้าหรือ เครื่องมือ เครื่องจักรในการพัฒนา เทคโนโลยีระดับต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและ เอกชนที่สนใจได้รับความรู้ สามารถนำไปพัฒนาอุตสาหกรรมของตนได้

(7) ข้อเสนอแนะ เหล่านี้ควรกำหนดให้แน่ชัดว่าข้อ เสนอแนะข้อใดที่ควร ดำเนินการในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว และมีการติดตามควบคุมให้ เป็นไปตามแผนที่วางไว้

6. สรุป

ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตสินค้า เกษตรได้มากกว่าประเทศอื่น ๆ แต่ สินค้าอุตสาหกรรม เกษตรที่ผลิตจากประเทศอื่นกลับสามารถนำ เข้าไปขายในตลาด ต่างประเทศได้มากกว่าประเทศไทย ทั้งนี้โดยการสั่งซื้อวัตถุดิบการ เกษตรจากไทย แล้ว นำไปใช้ เทคโนโลยีการผลิต และ เทคโนโลยีทางการตลาดเพิ่มเติม ก็สามารถขายได้ใน ราคาสูงขึ้น

จากการที่เราไม่สามารถถกจ่ายผลประโยชน์จากศักยภาพข้อนี้ได้มีหนทางแก้ไข

คือ

- น่าจะต้องมีการพิจารณาให้เห็นชัดว่าเรามีศักยภาพในการผลิตสินค้าผัก-ผลไม้เหล่านั้น มีมากน้อยเพียงไร โดยมองทั้งในด้านวัตถุดิบการเกษตร และ เทคโนโลยีที่จะนำเข้ามาใช้และจะต้องมองถึงศักยภาพในด้านการตลาดของสินค้าด้วยว่า เป็นที่ต้องการของตลาดหรือไม่ อย่างไร

- ในการส่งเสริมการส่งออกนั้น น่าจะต้องมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิต และส่งเสริมการตลาด ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- ควรมีบริการของรัฐในการรวบรวมข้อมูลของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ว่าขณะนี้ มีจำนวนผู้ประกอบการกี่ราย เครื่องจักรที่ใช้มีอะไรบ้าง ราคาเป็นอย่างไร เพื่อช่วยให้นักลงทุนนำไป เป็นข้อพิจารณาประกอบการตัดสินใจว่าควรจะ เข้าสู่ธุรกิจหรือไม่

จาก : รายงานการสัมมนา เรื่อง "แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการส่งออก"

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ 13 - 15 กันยายน 2528